

Skipulagsstofnun
Jakob Gunnarsson
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 27.8.2025
Málsnúmer: 202507-0044
LA

Efni: Coda stöðin í Ölfusi. Matsáætlun.

Vísað er í tölvupóst frá Skipulagsstofnun, dags. 23. júlí 2025, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar um matsáætlun Coda Terminal hf. vegna áforma um uppbyggingu móttöku og geymslustöðvar fyrir koldíoxíð (CO_2) í Ölfusi. Framkvæmdin felst í móttöku, niðurdælingu og varanlegri bindingu á allt að þremur milljónum tonna af CO_2 í bergi árlega á þrjátíu ára tímabili. Þeir umhverfispættir sem taldir eru geta orðið fyrir áhrifum af framkvæmdinni eru geymslugeymirinn, loftslag, vatnafar, jarðmyndanir, vistgerðir og gróður, jarðskjálftavirkni, landslag og ásýnd, menningarminjar, samfélag, heilbrigði og öryggi, og verður gerð grein fyrir væntanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á þessa þætti í umhverfismatskýrslu.

Framkvæmdasvæðið er 2.145 ha að stærð og mörk þess eru sýnd á mynd 1.1 í matsáætlun.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér matsáætlunina og vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri:

Í matsáætlun kemur fram að dælt verður niður í grunnar niðurdælingarholur, allt að 1000 m að dýpt. Ekki liggja fyrir upplýsingar um jarðlög eða lekt geymslugeymisins innan framkvæmdasvæðisins sem mun skýrast með rannsóknarborunum. Boraðar verða allt að þrjár rannsóknarholur ásamt tveimur vöktunarholum. Í umhverfismatskýrslu þurfa að koma fram frekari upplýsingar um geymslugeyminn, s.s. gerða jarðlaga, möguleika hans að taka við áætluðu niðurdælingamagni af CO_2 og útbreiðslu þess í jarðlögum. Þá þarf að gera grein fyrir mögulegum leka CO_2 í efri jarðlög. Geymslugeymirinn liggur undir yfirborði og nær út fyrir mörk framkvæmdasvæðisins. Gera þarf grein fyrir mögulegu áhrifasvæði neðanjarðar, þ.e. útbreiðslu þess á mismunandi dýpi.

Í matsáætlun kemur fram að áætluð vatnspörf, ferskvatn og jarðsjór, verði allt að 3000 L/s við full afköst. Gera þarf grein fyrir hvernig vatnstaka skiptist á milli ferksvatns og jarðsjávar, og áhrif þess á grunnvatnsauðlindana, t.d. niðurdráttur grunnvatns.

Í nálægð við framkvæmdasvæði Coda Terminal er í dag nú þegar allmikil vatnstaka vegna annarar starfsemi. Gert er ráð fyrir að á komandi árum verið ferksvatns- og jarðsjávarvinnsla núverandi vinnsluaðila við full afköst innan svæðisins allt að 25.515 L/s (Vatnaskil 2024). Öll þessi vatnstaka, ásamt fyrirhugaðri nýtingu Coda Terminal, er innan grunnvatnshlots Selvogsstraums 3 (nr. 104-290-G) en áhrif mikillar vatnstöku á grunnvatn gætu hugsanlega teygst sig inn í aðliggjandi grunnvatnshlot, Ölfusstraum 3 (nr. 103-268-G) og Ölfusstraum Ölfusá (nr. 103-208-G). Ekki er búið að ástandsmeta grunnvatnshlotin og er magnstaða og efnafræðilegt ástand þeirra óþekkt. Verkfræðistofan Vatnaskil hefur unnið grunnvatnslíkan af svæðinu og uppfærir reglulega í samræmi við ný jarðfræði- og vatnafarsgögn. Umhverfis- og orkustofnun hefur sett fram kröfur í nýtingarleyfi um sameiginlega vöktun á vatnsvinnslu

þeirra aðila sem nýta ferskt og salt grunnvatn á svæðinu og utanumhald á viðbrögðum og stöðu grunnvatnsauðlindarinnar við þeirri vinnslu (Vatnaskil 2024). Í umhverfismatsskýrslu verður birt uppfært grunnvatnslíkan Vatnaskila með tillit til áhrifa vatnsnýtingar Coda Terminal á svæðinu, en einnig þarf að gera grein fyrir aðkomu framkvæmdaraðila að núverandi samstarfi um vöktun og viðbragðsáætlunum vegna grunnvatnsauðlindarinnar.

Eins og fram kemur í matsáætlun er í nágrenni við framkvæmdarsvæðið náttúruminjasvæðið Stakkavík og Hlíðarvatn í Selvogi (svæði nr. 758) og hverfisverndarsvæðið Selvogur. Náttúrufræðistofnun tilnefndi strandlengjuna við Selvog á B-hluta náttúruminjaskrá vegna fjöruvistgerða. Í umhverfismatsskýrslu þarf að gera grein fyrir mögulegum áhrifum grunnvatnstöku og niðurdælingar á þessi náttúruminjasvæði, ásamt vöktun og viðbragðsáætlunum. Þá telur Náttúrufræðistofnun ekki ásatnanlegt að mörk framkvæmdarsvæðisins skarist við mörk náttúruminjasvæða og sama má segja um skörun við mörk grannsvæðis vatnsverndar sem liggur norðan við svæðið.

Nútímahraun og hraunhellar njóta sérstakrar verndar samkvæmt 61. gr. náttúruverndarlaga (60/2013). Ljóst er að yfirborð hrauna verður fyrir raski vegna bygginga, borteiga, vega og lagna innan svæðisins. Hins vegar er óljóst með staðsetningu þessara mannvirkja og gera þarf betur grein fyrir staðsetningu þeirra og umfangi í umhverfismatsskýrslu, ásamt því raski sem þeim fylgir. Innan framkvæmdarsvæðisins hafa fundist hraunhellar. Kanna þarf betur staðsetningu þeirra hjá Hellarannsóknarfélagi Íslands og koma í veg fyrir að þeir verði fyrir raski.

Náttúrufræðistofnun gerir ekki frekari athugasemdir við matsáætlun um Coda stöðina í Ölfusi.

Virðingarfyllst,

Lovísa Ásbjörnsdóttir

Jarðfræðingur

Heimild:

Verkfræðistofan Vatnaskil, 2024. Landeldisstöð GeoSalmo vestan Þorlákshafnar. Uppfært mat á áhrifum fyrirhugaðrar vatnstöku. Unnið fyrir GeoSalmo ehf. Skýrsla nr. 24.13. Nóvember 2024.